

РЕЗЮМЕТА

на публикациите на гл. ас. д-р Пресиян Марчев Марков
за участие в конкурс за академична длъжност „доцент“
в професионално направление 3.6 Право,
научна специалност „Наказателно право“

1. Монография „Последици от съдимостта в българското законодателство“. С.: Авалон. 2022, ISBN 978-954-9704-43-3, 216 страници

Научното изследване е предназначено да даде начало на процеса по попълване на липсата на систематично теоретично осмисляне на последиците от съдимостта. В съответствие с общоустановените стандарти изложението е структурирано в увод, три глави, заключение и едно приложение.

Уводът представя в обобщен вид необходимостта от изследването и предприетия подход за неговото осъществяване.

Първата глава поставя теоретичните основи за анализ на последиците от съдимостта чрез разкриване на съдържателните и формалните характеристики на последиците в правото, както и елементите на санкционната система на българското наказателно право. От материална страна правните последици представляват нови факти, които не са в причинна зависимост от пораздащия ги юридически факт и се установяват в правото с цел промяна на естественото състояние на предпочитание на собствения интерес за сметка на чуждия; определят се от законодателя чрез създаване на баланс на всички релевантни интереси; различават се по съдържание в зависимост от това дали са породени от правомерни или неправомерни юридически факти и дали имат публичноправен или частноправен характер. От формална страна публичноправните последици от неправомерни юридически факти се поместват в санкцията на правната норма, което налага разглеждането на

нейните характеристики и видове. Последиците в наказателното право са елементите на санкционната система – наказания, мерки налагани заедно с наказанието, мерки налагани вместо наказанието и последици от съдимостта. Разкрива се тяхното предназначение и се изследва тенденцията за облекчаване на тежестта им. Обосновава се изводът, че последиците от съдимостта са специфичен елемент, присъщ единствено на санкционната система на наказателното право, който не е засегнат от посочената тенденция.

Втората глава е посветена на основните видове последици от съдимостта: регистрацията на осъждането като главна последица, осигуряваща реализацията на всички останали видове; последиците предвидени в наказателното законодателство, чрез които се утежнява наказателноправното положение на дееца при извършване на следващо престъпление; и допълнителните (косвените) последици от съдимостта, представляващи ограничения на правата на осъдения, предвидени в други правни отрасли. Разгледана е историята на института на регистрацията на осъждането, установени са тенденциите в развитието на правната му уредба, целите на неговото съществуване и правния му ефект. Наказателноправните последици от съдимостта са третирането на осъдения като рецидивист при извършването на следващо престъпление, увеличаването на наказанието за съвкупност от престъпления на това основание, забраната за освобождаване на осъдени лица от наказателна отговорност, ограниченията на прилагането на условното осъждане при наличие на минала съдимост, отказът за предсрочно освобождаване на основание предстоящо изпълнение на последващо наказание, принудителното лекуване, по-тежкия режим на изпълнение на наказанието лишаване от свобода при наличие на вече изтърпяно такова, предположението за опасност от извършване на ново престъпление от предходно осъждан обвиняем като основание за задържането му под стража,

повишаването на обществената опасност на деца поради минала съдимост като отегчаващо отговорността обстоятелство, и невъзможността за повторна реабилитация по право. Разгледани са съществуващите нормативни гаранции срещу прекомерност на тези последици. Разкрити са съществените общи белези на допълнителните последици от съдимостта: представляват ограничения на права на осъдения, които се изгърпват едновременно с наказанието или след края на изпълнението му; имат същото съдържание и цели като наказанието; не се налагат от съда и не съществуват гаранции срещу тяхната прекомерност; имат автоматично действие; остават неизвестни за участниците в наказателния процес. Прави се извод за необходимостта от законодателна реформа, която да позволи косвените последици от съдимостта реално да подпомагат постигането на целите на наказанието и се очертават първите необходими стъпки за законодателни промени.

Третата глава съдържа класификации на допълнителните последици от съдимостта по два основни и четири допълнителни критерия. Основните критерии са видовете престъпления и наказанията, за които са предвидени (10 групи последици) и правата, които ограничават (4 групи последици). Предлага се подход за формулиране на разпоредбите съдържащи ограничения на правата на осъдени и процедура за осигуряване тяхната пропорционалност. Допълнителните класификационна критерии са началния и крайния момент на действието на ограниченията, действието на непълната и пълната реабилитация, вида на предвиждащия ги нормативния акт и реда за уведомяване на лицата, които са длъжни да ги приложат. Всеки вид последици от съдимостта се илюстрира с примери и се разкриват допълнителни специфични проблеми на неговото съдържание, прилагане и действие. Идентифицирано е оптималното им времетраене и е предложено въвеждането на предварителна частична реабилитация.

На основата на проведеното изследване в заключението са дадени определения за последици от съдимостта, наказателноправни последици от съдимостта и две дефиниции за косвените ѝ последици – първата разкрива настоящите им белези, а втората очертава необходимите им характеристики, които следва да се въведат чрез законодателна реформа. Поради мащаба си реформата не може да се проведе наведнъж, заради което е разделена на три последователни етапа, като са формулирани конкретни предложения за изменения и допълнения на НК и по-обща препоръка за нужните промени в установените разпоредби, съдържащи косвени последици от съдимостта.

Приложението съдържа списък на откритите в хода на изследването на цялото действащо българско законодателство почти 600 разпоредби, предвиждащи допълнителни последици от съдимостта, в близо 300 нормативни акта.

СТАТИИ:

2. „Тенденции при делата за престъпления против собствеността и превантивната роля на съдилищата“. В: Научни трудове на УНСС - Том 2/2020, стр. 67-82. ISSN (print) 0861-9344. ISSN (online) 2534-8957

Двойното намаляване на броя на наказателните дела за престъпления против собствеността не може да се обясни нито със спад в тяхното извършване, нито с ниската им разкриваемост. Използването на статистически методи се оказва недостатъчно за обяснение на този феномен и следва да се пристъпи към юридически анализ на проблема. Причината е изменението на чл. 218б от НК, чрез което всяка година се увеличава стойността на предмета на тези престъпления, под която те се наказват по административен ред и не се отчитат от статистиката за престъпленията. Затова следва текстът на чл.

218б НК да бъде възстановен в редакцията си от преди 2010 г. Преди да бъдат отменени постановленията на Пленума на ВС относно превантивната роя на съдилищата, следва да се провери дали престъпленията против собствеността действително са намалели докато съдилищата не са упражнявали функции по предотвратяването им.

3. „Историческо развитие на уредбата за регистрация на осъжданията (1884 – 2020 г.)“. В: Научни трудове на УНСС - Том 4/2021, стр. 239-254. ISSN (print) 0861-9344 ISSN (online) 2534-8957

Целта на изследването е чрез сравнително-историческия метод да се изведат тенденциите в развитието на уредбата за регистрация на осъжданията. От създаването си през 1904 г. до днес бюрата за съдимост регистрират все повече и повече факти от съдебното минало на осъдените лица. Макар и тази дейност да е необходима за осъществяване на наказателното правосъдие, се забелязват две негативни тенденции – увеличават се броя и продължителността на последиците от осъждането извън наказанието и лицата, които имат достъп до данните за осъдените. Затова регистрацията в бюрата за съдимост трябва да се счита за главна последица от осъждането, тъй като осигурява възможността за осъществяването на всички останали последици от съдимостта.

4. „Bis in idem при взаимодействие между наказателното и административното законодателство“. – сп. Икономически и социални алтернативи, бр. 2/2022 г., стр. 121-128. ISSN (print): 1314-6556 ISSN (online): 2534-8965

Пълното отделяне на административното от наказателното право се постига през 50-те и 60-те години на XX век. Така административното

законодателство се освобождава от ограниченията на наказателното и понастоящем поставя под въпрос върховенството на правото в лицето на принципа *ne bis in idem* чрез съчетаване на административната и наказателната отговорност, отговорност на юридическите лица и последиците от осъждането извън наказанието. Правото е единна система и деленето му на отрасли не трябва да създава възможност за нарушаване на принципите му.

5. „Някои аспекти на съдимостта на непълнолетните лица“. – сп. „Общество и право“, бр. 3 от 2021 г., стр. 48-57. ISSN 0204-85-23

Българското наказателно право традиционно предвижда облекчен режим за наказателноотговорните непълнолетни лица. Веднъж осъдени като непълнолетни обаче лицата са подложени на същите ограничения като пълнолетните. В настоящата статия се разглеждат въпросите за последиците от съдимостта предвидени в националното законодателство и противоречието им с някои международни актове и принципи на правото.

SUMMARIES

of the publications of chief assist. Presian Marchev Markov, PhD
for participation in the competition
for the academic position "Associate Professor"
in professional field 3.6 Law, scientific specialty "Criminal Law"

1. Monograph "Consequences of Criminal Conviction according to Bulgarian Legislation". Sofia: Avalon. 2022, ISBN 978-954-9704-43-3, 216 pages

The current scientific study is designed to initiate the process of filling in the lack of systematic theoretical understanding of the consequences of criminal conviction. In accordance with the generally established standards, the text is structured in an introduction, three chapters, a conclusion, and an appendix.

The introduction presents in a summarized form the need for the study and the approach taken for its implementation.

The first chapter lays the theoretical foundations for the analysis of the consequences of criminal conviction by revealing the substantive and formal characteristics of the consequences in law, as well as the elements of the sanctioning system of Bulgarian criminal law. From a substantive point of view, the legal consequences are new facts that are not in causal dependence on the legal fact giving rise to them and are established in law in order to change the natural state of preference for self-interest for account of the foreign; they are determined by the legislator by creating a balance of all relevant interests; they differ in contents depending on whether they arise from lawful or unlawful legal facts and whether they are of a public or private nature. Formally, the public law consequences of unlawful legal facts are included in the sanction of the legal norm, which requires consideration of its characteristics and types. The consequences in criminal law are

the elements of the sanction system – penalties, measures imposed together with the punishment, measures imposed instead of the punishment and consequences of criminal conviction. Their purpose is revealed and the tendency to alleviate their severity is examined. A conclusion is drawn that the consequences of criminal conviction are a specific element inherent only to the sanctioning system of criminal law, which element is not affected by the alleviation tendency.

The second chapter is devoted to the main types of consequences of criminal conviction: the registration of conviction as a main consequence ensuring the realization of all other types; the consequences in the penal legislation, which aggravate the criminal status of the perpetrator when a subsequent crime is committed; and the collateral consequences of criminal conviction, constituting limitations of the rights of the convicts prescribed in other legislative areas. The history of the institute of the registration of conviction is examined, the trends in the development of its legal framework, the objectives of its existence and its legal effect are established. The penal consequences of criminal conviction are treatment of the convicted as a recidivist in the trial for a subsequent crime, the increase in the punishment for a multitude of crimes on this basis, the prohibition on the release of convicted persons from criminal responsibility, the restrictions on the application of suspended sentencing in the presence of a past criminal record, the refusal of parole on the grounds of imminent execution of a subsequent sentence, compulsory medical treatment, aggravated regime of execution of the custodial sentence in the presence of such already served, the assumption of danger of committing a new crime by a previously convicted defendant as grounds for his detention in custody, the increase of the social harm of the perpetrator due to past criminal records taken in account as an aggravating circumstance, and the impossibility of automatic rehabilitation by right. The existing regulatory guarantees against excessive implementation of these consequences are examined. The common features of the collateral consequences of

criminal conviction are revealed: they are restrictions on the rights of the convict, which are served simultaneously with the sentence or after the end of its execution; have the same contents and objectives as the punishment; are not imposed by the court and there are no guarantees against their excessiveness; have automatic effect; remain unknown to the participants in the criminal trial. It is concluded that there is a need for legislative reform to allow the indirect consequences of criminal conviction to actually support the achievement of the objectives of punishment and the first necessary steps for legislative changes are outlined.

The third chapter contains classifications of the collateral consequences of criminal conviction by two main and four additional criteria. The main criteria are the types of crimes and penalties for which they are provided (10 groups of consequences) and the rights they restrict (4 groups of consequences). An approach to formulating legal provisions containing restrictions on the rights of convicts and a procedure to ensure their proportionality are proposed. The additional classification criteria are the starting and ending moment of the restrictions' implementation, the effect of incomplete and complete rehabilitation, the type of the envisaging normative act and the procedure for notifying the persons who are obliged to apply them. Each type of consequences of criminal conviction is illustrated by examples and additional specific problems of its content, application and action are revealed. Their optimal duration is identified and the introduction of preliminary partial rehabilitation is proposed.

Based on the conducted research, in the conclusion are given definitions of the consequences of criminal conviction, criminal law consequences of criminal conviction and two definitions of the collateral consequences – the first reveals their current characteristics, and the second outlines the necessary characteristics that should be introduced through legislative reform. Because of its scale the reform cannot be held all at once, which is why it is divided into three consecutive stages,

with formulated specific proposals for amendments and supplements to the Criminal Code and more general recommendations for the necessary changes in the established provisions containing collateral consequences of criminal conviction.

The appendix contains a list of almost 600 provisions from nearly 300 normative acts found in the course of the study of the entire current Bulgarian legislation, containing collateral consequences of criminal conviction.

SCIENTIFIC PAPERS:

2. “Tendencies in the Cases for Crimes Against Property and the Courts’ Preventive Function”. In: Research Papers of UNWE, vol. 2/2020, pp. 67-82. ISSN (print) 0861-9344. ISSN (online) 2534-8957

The double reduction in the number of criminal cases for crimes against property cannot be explained either by a decline in their perpetration nor by their low rate of solving by the police. Statistical analysis proves to be inefficient for explaining this phenomenon, so it is necessary to use legal reasoning. The reason is the amendment of Art. 218b of the Criminal Code, whereby the value of the property that is object of these crimes, under which they are sanctioned as administrative offences, is increased annually. Hence a great number of crimes against property are not accounted for by crime statistics. That is the reason art. 218b of the Criminal Code has to be amended as it was before 2010. Prior to repealing the interpretive acts of the Supreme Court concerning the courts’ preventive function, it is necessary to verify if the number of crimes against property has actually declined.

3. “Historical Evolution of the Regulation of Criminal Registration (1884-2020)”. In: Research Papers of UNWE, vol. 4/2021, pp. 239-254. ISSN (print) 0861-9344. ISSN (online) 2534-8957

The paper is aimed at establishing the tendencies in the regulation of criminal registration by using the comparative historical method of research. The Conviction Registration Service was established in 1904. Since then to present day more and more data about convicts are collected and stored. Although necessary for the due criminal justice process, two negative tendencies arise: there is an exponential growth in the number and duration of collateral consequences, and in the persons, who are allowed to access the conviction data. That is why criminal registration must be considered main consequence of conviction as it ensures the possibility to enforce all other collateral consequences.

4. “Bis In Idem by Joint Implementation of Penal and Administrative Legislation”. – Economic and Social Alternatives Journal, issue 2/2022, pp. 121-128. ISSN (print): 1314-6556 ISSN (online): 2534-8965

The complete separation of administrative and criminal law was achieved in the 50’s and 60’s of the 20th century. Thus, administrative legislation is liberated from the limitations of criminal law. Presently the former’s achievements question the rule of law by combining administrative and criminal responsibility, corporate liability, and collateral consequences of criminal conviction. Law is a unitary system and its division into branches shouldn’t create possibilities for breaking its principles.

5. “Several Aspects of Criminal Conviction Consequences for Juveniles”.
– Society and Law Journal, issue 3/2021, pp. 48-57. ISSN 0204-85-23

Bulgarian Criminal Law traditionally limits the severity of punishments for juveniles. Once convicted, however, juveniles are subjected to the very same limitations of rights as adults are. The current paper analyzes collateral consequences of criminal conviction in Bulgarian legislation and their contradiction to some international treaties and legal principles.